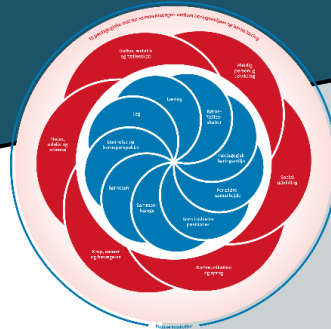

DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN HØRNING DAGTILBUD 2022/2023

LUNAS VUGGESTUE

INDHOLD

Introduktion til den styrkede pædagogiske læreplan.....	2
Fælles for Hørning Dagtilbud	4
Vision og værdier samt pædagogiske tilgange.....	4
Det pædagogiske grundlag – fælles pejlemærker i dagtilbuddet.....	5
Barnesyn.....	6
Dannelse og børneperspektiv	6
Leg og børnefællesskaber	7
Læring og det pædagogiske læringsmiljø.....	8
Samarbejde med forældre om børns læring.....	8
Børn i udsatte positioner	9
Et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter overgange i barnets liv	9
Lokalt for den enkelte afdeling.....	11
Præsentation af afdelingen	11
Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen.....	12
Samarbejde med forældre om børns læring.....	14
Børn i udsatte positioner	16
Et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter overgange i barnets liv	17
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	19
Inddragelse af lokalsamfundet	19
Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.....	20
De seks læreplanstemaer	21
Alsidig personlig udvikling	22
Social udvikling.....	24
Kommunikation og sprog.....	25
Krop, sanser og bevægelse	27
Natur, udeliv og science.....	29
Kultur, æstetik og fællesskab	31
Evalueringskultur	33

INTRODUKTION TIL DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan skal danne grundlag for det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud i Danmark. Vores skriftlige læreplan følger de nationale krav og tager udgangspunkt i de grundlæggende elementer i det såkaldte *fælles pædagogiske grundlag*.

Læreplanen er en kortfattet, præcis og retningsgivende beskrivelse af, hvordan vi i vores daglige pædagogiske praksis, tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og de 12 retningsgivende mål, der er lovgivningsmæssig fastsat inden for de seks læreplanstemaer. Vores beskrivelser består af korte retningsgivende refleksioner og praksiseksempler.

Læsevejledning:

Vores pædagogiske læreplan er inddelt i de 2 hovedafsnit – *"Fælles for Hørning Dagtilbud"* og *"Lokalt for den enkelte afdeling"*.

Hovedafsnittet *"Fælles for Hørning Dagtilbud"* indeholder en beskrivelse af dagtilbuddets fælles vision, værdier og pædagogiske tilgange samt en fremstilling af dagtilbuddets fælles pejlemærker for det pædagogiske grundlag. I lovgivningen beskrives det pædagogiske grundlag som bestående af 9 elementer. I vores læreplan har vi valgt at reducere disse elementer til 7. Således er elementerne "Leg" og "Børnefællesskaber" sammentænkt i elementet "Leg og børnefællesskaber", mens elementerne "Læring" og "Pædagogisk læringsmiljø" er sammentænkt i elementet "Læring og pædagogisk læringsmiljø".

Indholdet under hovedafsnittet *"Lokalt for den enkelte afdeling"* er udarbejdet af de enkelte børnehuse i dagtilbuddet. I denne del beskrives det, som påkrævet i lovgivningen, hvordan det pædagogiske personale i det specifikke hus arbejder med fire af elementerne i det pædagogiske grundlag, med øvrige krav til læreplanen samt med de seks læreplanstemaer ud fra de i lovgivningen fastsatte mål.

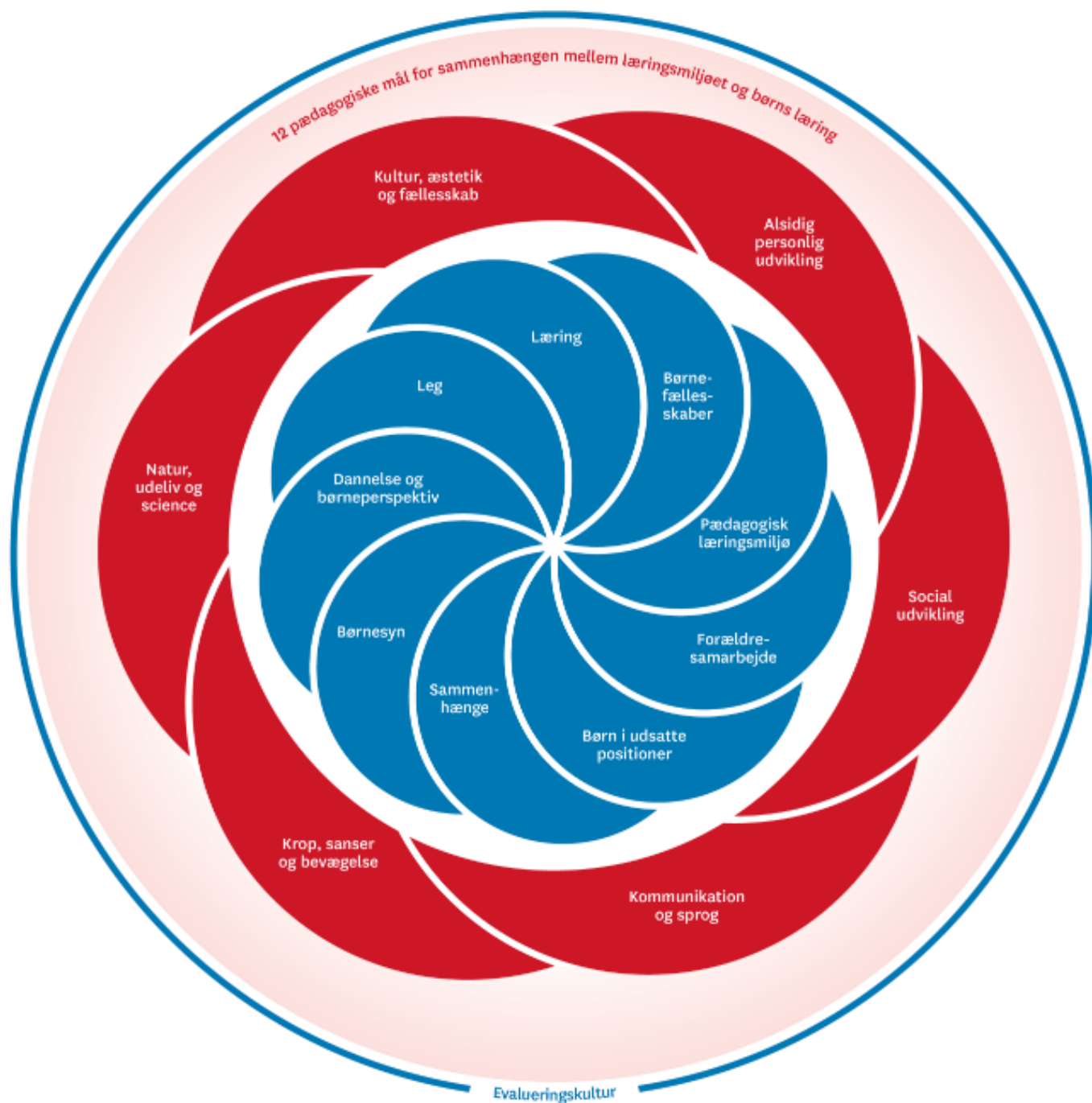

Illustration af de primære indholdselementer i den styrkede pædagogiske læreplan.

FÆLLES FOR HØRNING DAGTILBUD

VISION OG VÆRDIER SAMT PÆDAGOGISKE TILGANGE

”Alle børn og unge i Skanderborg har ret til et godt børne- og ungeliv, hvor børn og unge overvejende har oplevelsen af glæde, tryghed, engagement, begejstring og robusthed i forhold til livets udfordringer” (Skanderborg Kommunes sammenhængende børnepolitik).

I Hørning Dagtilbud arbejder vi ud fra Skanderborg Kommunes vision ”Mennesker møder mennesker” samt kommunens 4 kulturforstærkere:

- Vis tillid
- Skab relationer
- Del ressourcer
- Tænk nyt

Hørning Dagtilbud er også en del af distriktssamarbejdet/lokalsamfundet i Hørning, hvor vi har beskrevet 4 vigtige forudsætninger for børn og unges trivsel:

1. Alle voksne har ansvar for børns trivsel
 - De voksne samarbejder
 - De voksne har pligt og ret til at blande sig
2. Alle børn skal have en voksen de har tillid til
 - De voksne stiller sig til rådighed
 - De voksne inddrager børnene i aktiviteter
 - De voksne er gode rollemodeller
3. Alle forældre skal vide, hvordan de kan og skal bidrage
 - Foreninger og institutioner kommunikerer tydeligt deres værdier og holdninger
 - Foreninger og institutioner udtrykker deres forventninger til forældrene
4. Alle børn skal opleve at have en ven
 - De voksne skaber rammer, som styrker trivslen og muliggør dannelsen af venskaber

I Skanderborg Kommune arbejder vi i alle dagtilbud med "At lære at lære". Det er en specifik tilgang, som har fokus på at understøtte barnets muligheder for at udvikle sine kompetencer og lykkedes i at øve sig, frem for at nå et konkret mål.

I Hørning Dagtilbud betyder det, at vores pædagogiske praksis bygger på en ressourceorienteret og relationel tilgang, hvor relationerne er med til at skabe udvikling og sikre barnets trivsel, udvikling, dannelse og læring.

Dette gøres blandt andet med fokus på processen frem for målet – Vi italesætter og visualiserer de udviklings- og læringsprocesser, som barnet indgår i. Vi øver os!

For at lære mest muligt må børnene have et udviklende tanke sæt, (Growth mindset), der giver dem mod til at træde ud af deres komfortzone for at lære og troen på, at de kan blive dygtigere ved at gøre en indsats.

Vi har fokus på at understøtte barnets muligheder for at udvikle sine kompetencer og lykkedes i at øve sig. Ved at fokusere på barnets fremskridt frem for et konkret resultat, får børnene lyst og mod til at lære, da de kan se, at de rykker sig ved at øve. Gennem barnets leg og aktiviteter hjælper vi med at besvare spørgsmålene: Hvad vil jeg opnå? Hvordan klarer jeg mig indtil videre? Hvad er mit næste skridt?

DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG – FÆLLES PEJLEMÆRKER I DAGTILBUDET

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag. (...) Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark" (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold)

I de efterfølgende afsnit beskrives de 7 fælles pejlemærker, der danner udgangspunkt for det pædagogiske grundlag i Hørning Dagtilbud.

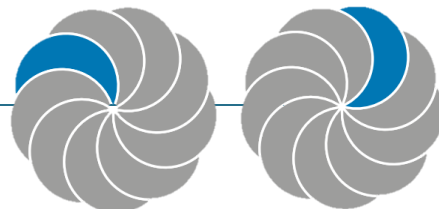
BARNESYN

1. Det pædagogiske personales opgave er at møde barnet, så det føler sig set, hørt og forstået og dermed lærer at forstå sig selv og sin omverden.
2. Det pædagogiske personales opgave er at skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor alle børn oplever samhørighed og medbestemmelse.
3. Det pædagogiske personale skal skabe et pædagogisk læringsmiljø, der tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone og hvor både den børne- og vokseninitierede leg er de grundlæggende elementer i vores pædagogiske praksis.

DANNELSE OG BØRNEPERSPEKTIV

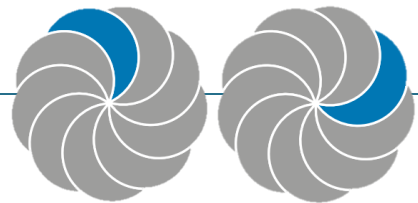
1. Det pædagogiske personale skal gennem demokrati og fællesskab skabe rum og plads til børnenes selvforståelse, forskelligheder samt forståelse af sociale normer.
2. Det pædagogiske personales rolle er at være nysgerrige på barnets perspektiver. Vi inviterer barnet til at være aktivt deltagende og medbestemmende i forhold til at skabe egen læring.
3. Det pædagogiske personale tager udgangspunkt i den gode fortælling om barnet, hvilket bidrager til barnets måde at begribe og handle på i relation til andre.

1. Det pædagogiske personale skal skabe et nysgerrigt og alsidigt læringsmiljø, hvor der er fokus på legen som noget, der opstår, udvikler og bevæger sig imellem børn.
2. Det pædagogiske personale skaber mulighed for børnenes dannelse af relationer med udgangspunkt i det enkelte barns ressourcer og udfordringer.
3. Det pædagogiske personales rolle er at præsentere børnene for forskellige deltagelsesmuligheder i legen, så børnenes egne initiativer og muligheder for at afprøve forskellige positioner imødekommes. Vi skal være opmærksomme på egen positionering (gå foran/ved siden af/bagved).

LÆRING OG DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ

1. Det er det pædagogiske personales opgave at skabe forudsætningerne for læring gennem tryghed, forudsigelighed og positiv kommunikation.
2. Det pædagogiske personale skal skabe et pædagogisk læringsmiljø med en organisering, hvor vi følger børnenes spor med plads til undren, nysgerrighed og at øve sig.
3. Det pædagogiske personale skal sætte rammer for meningskabende læringsfællesskaber, såvel i de daglige rutiner som i den voksen- og børneinitierede leg.

SAMARBEJDE MED FORÆLDRE OM BØRNS LÆRING

1. Det pædagogiske personale skal med udgangspunkt i det enkelte barns læring tilgå forældresamarbejdet ud fra en anerkendelse af familiens værdier, normer og kultur.
2. Det pædagogiske personales opgave er at skabe trygge og tillidsfulde rammer, som bygger på en realistisk forventningsafstemning mellem hjem og dagtilbud.
3. Det pædagogiske personales opgave er at tydeliggøre faglighed og hensigter, så der skabes sammenhæng og kontinuitet mellem hjem og dagtilbud.

BØRN I UDSATTE POSITIONER

1. Det er det pædagogiske personales opgave, gennem struktur og forudsigelighed, at skabe trygge og inkluderende læringsmiljøer, hvor børnenes ressourcer og kompetencer er i centrum.
2. Det pædagogiske personale skal være bevidste om deres positionering (gå foran, bagved eller ved siden af), i samspillet med børnene.
3. Det pædagogiske personale skal sikre et tæt samarbejde med forældrene og de tværfaglige samarbejdspartnere for at få et helhedsorienteret perspektiv på barnets udviklingspotentialer.

ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ, DER UNDERSTØTTER OVERGANGE I BARNETS LIV

1. Det er det pædagogiske personales opgave at skabe et læringsmiljø, hvor positive relationer og fællesskaber danner rammen og forudsætningen for den trygge overgang.
2. Det er det pædagogiske personales opgave at skabe en tryk overgang, som understøtter børnenes mod på nye udfordringer, vedholdenhed og nysgerrighed.
3. Det pædagogiske personale skal gennem vidensdeling og samarbejde med familien skabe forudsigelighed og genkendelighed til overgangene i barnets liv.

LOKALT FOR DEN ENKELTE AFDELING

PRÆSENTATION AF AFDELINGEN

Præsentation af Lunas vuggestue

Lunas vuggestue er en afdeling i et større børnehus – Toftelunden. Toftelunden rummer foruden Lunas vuggestue, Engen børnehave og Galaksen specialafdeling.

Lunas vuggestue består af 6 vuggestuegrupper og rummer i alt 88 børn i alderen 0 -3.1 år. I Lunas er vores 6 vuggestuegrupper fordelt på 3 gange. På den ene gang ligger Viol og Tusindfryd, på den anden gang ligger Lilje, Krokus og Erantis og på den 3. gang ligger Vintergæk. På hver af de 6 grupper er der, som udgangspunkt 15 børn tilknyttet. Til hver gang er der tilknyttet en afgrænset legeplads.

I Lunas vægter vi at skabe genkendelighed, tryghed og nærvær. Vi har fokus på at udnytte det store læringspotentiale, der findes i dagligdagens pædagogiske rutiner og samtidig nyder vi at gå på opdagelse og udfordre de små børns nysgerrighed i vores nær/lokalområde.

I Lunas ved vi at tryghed skabes gennem relationer. Relations dannelse er en helt grundlæggende forudsætning for børns trivsel, dannelse, udvikling og læring. Vi vil, at Lunas børn føler sig trygge og har tillid til omverdenen. Tryk tilknytning og tillid kommer ikke af sig selv, men stiller krav til, at vi sammen, som barnets primære - og sekundære omsorgspersoner, tager ansvar for et respektfuldt samarbejde.

At føle sig tryk handler om følelsen af at høre til og indgå i tætte positive relationer. I Lunas får vuggestuebarnet en overskuelig hverdag, der er præget af børne- og vokseninitierede aktiviteter og pædagogiske rutiner. For at give børnene mulighed for at deltage, opbygge relationer og opleve fællesskab, deles børnene ofte i små legefællesskaber inden for gruppen eller på tværs af grupperne. Det pædagogiske personale deltager i legefællesskaberne med bevidsthed om betydningen af nærværende samvær i børnehøjde. Vores pædagogiske praksis tilrettelægges herudover, så der tages hensyn til det enkelte barns basale behov for f.eks. måltider og søvn.

I Lunas har vi fokus på det, der lykkes. Vi italesætter børnenes ressourcer og spejler deres glæde, når de er nysgerrige og udviser gå-på-mod. Alle børn ses som unikke og derfor differentierer vi vores pædagogiske indsatser herefter. I Lunas har vi et udvidet pædagogisk fokus omkring Ro, Rutiner og Refleksioner i samarbejdet omkring børnene og med hinanden.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i dagtilbuddet hele dagen etableres et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter og daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Nedenfor beskrives det, hvordan vi hele dagen skaber et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Vi forstår læringsbegrebet bredt og har defineret, hvordan læring ses i vuggestuen. Læring finder sted gennem hele dagen i socialt samspil, ved at øve sig, imitere og eksperimentere, gennem leg, kommunikation, interaktion og ved at blive udfordret. I vuggestuen er det de voksne og de andre børn, der er det primære læringsmiljø. Det pædagogiske personale skaber - gennem fysisk og psykisk nærvær, motiverende kommunikation (herunder mimik og kropssprog), engagement samt interaktioner med lav/ høj arousal - en tryk og afstemt mulighed for læring, Det pædagogiske personale støtter børnene i at få øje på hinanden, så relationer, leg, imitation og interaktion får de bedste muligheder for at kunne udspille sig. Vi ser også de daglige rutiner og de pædagogisk tilrettede aktiviteter som vigtige livs- og læringsrum. Disse rutiner gøres til genstand for øvelsesrum for f.eks. meningsfuldhed, samarbejde, relationsdannelse, indlevelse,	Vi skaber forskellige læringsmiljøer, hvor børnene har mulighed for læring, for at skabe relationer og spejle sig. <u>Børneinitieret leg:</u> Vi har et barn, der sidder og hopper på en pude, mens det smiler og siger en rytmisk lyd, som følger kroppens bevægelser. Efterfølgende begynder to andre børn at imitere bevægelsen og lyden. Legen udvikler sig til, at flere børn deltager, griner og leger med. <u>Planlagte vokseninitierede aktiviteter:</u> Som indledning til vores lygtefest, præsenterer de voksne forskellige maleraktiviteter for børnene. Vi har malet med ispinde, skumklude, dublo klodser og blade som alternativer til maling med pensler. På den måde, har vi givet barnet en mulighed for at indgå i en proces, der har ført til et æstetisk produkt. <u>Spontane aktiviteter:</u> De spontane aktiviteter handler om, at vi følger børnenes spor. Vi har hentet toiletruller for at starte

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
mestring samt deltagelse i fællesskabet. Vi har over hele dagen fokus på den upåagtede faglighed i vuggestuen. Vi tillægger den værdi som en vigtig del af det samlede pædagogiske læringsmiljø i vuggestuen.	en vokseninitieret aktivitet. Vi skal lave nisser. Et barn kan nå rullerne og tager en rulle og benytter den som sørøverkikkert. Flere børn får en "kikkert". Vi følger børnenes leg og klipser to ruller sammen. Flere børn bliver nysgerrige og vil være med til at lege "kikkertlegen". Børnene finder på at kigge efter fugle, elefanter, giraffer med mere. Vi understøtter legen, ved at gå med børnenes initiativ og spørge ind til, om der er flere ting, de kan se gennem kikkerten. På den måde udvikler vi legen sammen, mens den foregår. <u>Daglige rutiner:</u> Pædagogiske rutiner er f.eks. afleverings/afhentningssituationen, måltiderne, garderobesituationen, rengøring, oprydning med videre. Et af de større børn sidder ved bordet og beder et andet barn om at række agurkerne. Det andet barn behersker ikke sproget, men ved hvad agurker er. Han rækker agurkerne til det barn, der beder om agurkerne. Det pædagogiske personale fortæller børnene, at nu skal vi rydde op, for nu skal vi til at spise frokost. Vi synger en sang om oprydning sammen med børnene, mens vi rydder legetøj op. Børnene kender vores daglige rutiner og ved, at nu skal vi vaske hænder. Det pædagogiske personale følges med børnene ud på badeværelset, hvor børnene sætter sig på gulvet, og venter på tur til at vaske hænder. Mens vi vasker hænder, synger vi en vaske hænder sang. Efterhånden som børnene er færdige, går de ind på stuen, hvor de finder det bord, hvor deres billede hænger. Børnene kravler selv op på deres stole og de børn, der ikke kan, får naturligvis hjælp.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Nedenfor beskrives det, hvordan vi samarbejder med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
I vuggestuen er det pædagogiske personale bevidste om at skabe sammenhæng og kontinuitet mellem barnets primære- og sekundære arena, da vi arbejder ud fra, at dette skaber en positiv effekt for barnets udvikling, trivsel, læring og dannelse. I vuggestuen italesætter vi, i dialogen med forældrene, hjemmet som barnets primære arena for udvikling, trivsel, læring og dannelse og har fokus på vuggestuen som barnets sekundære arena, der understøtter og bidrager til arbejdet i den primære arena. Som pædagogisk personale, har vi fokus på at drage <i>professionel omsorg</i> – både for barnet og familien - og er bevidste om differentieringen i omsorgsbegrebet. Vi har i den daglige dialog - og ved forskellige møder med forældrene - fokus på de konstruktive og udviklende dialoger. Med udviklende og konstruktive dialoger, mener vi, at vi kommer ud over den "tomme snak" og får italesat barnets samspil med de voksne/andre børn, barnets robusthed og mestring, barnets selvværd, barnets initiativer og eksperimenter samt barnets drivkraft. Vi ser forældrene som "deltagere" frem for "forbrugere" og "klienter".	Et flersproget barn bruger ord fra andet sprog end dansk om nogle basale ting fra hverdagen. De ord bruger de i hjemmet og barnet bruger det i vuggestuen. Vi, i vuggestuen, fortæller forældrene at vi i vuggestuen bruger og gentager med danske ord de basale ting fra hverdagen. For at skabe sammenhæng for barnet, aftaler vi at forældrene kan komme med en liste over de ord barnet bruger derhjemme. Når vi så hører ordene her, så ved vi hvad det betyder og understøtter på dansk.... "Ja, du vil gerne have vand". Vi ser et barn der er forsigtig og ikke tager initiativ til at komme op og stå og gå. Vi har en skærpet opmærksomhed da barnet er 18 måneder. Vi indkalder til et samarbejds møde med forældrene. Vi drøfter og fortæller forældrene hvordan vi støtter og motiverer barnet i vuggestuen. Vi opfordrer forældrene til at fortælle hvad de ser og oplever derhjemme. Forældrene ser et forsigtigt barn, der er i gang på gulvet og stadig optaget af det han kan der. De har ikke set det som næste udviklingstrin, at barnet skal motiveres til at gå. Vi er enige om at vi både i vuggestuen og hjemme ser et barn i trivsel som hviler i det han kan. Vi orienterer forældrene om, at vi skal samarbejde om at få barnet op og gå. Dette også for at afklare om vi har brug for ekstern støtte, i form af en fysioterapeut.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Vi tør spørge ind til, vise interesse for og være nysgerrige på barnets primære arena. Vi er anerkendende ift. eventuelle kulturforskelle/forskelle i værdier. Forældrene ses som eksperter i deres eget barn og vi møder dem som ligeværdige ressourcefulde samarbejdspartnere. Forældrene betragtes som kompetente opdragere og mødes med respekt for værdier og holdninger. Derfor har det pædagogiske personale en åben, anerkendende og inddragende tilgang til forældrene og vi har fokus på, at barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse er en fælles opgave. For at give forældrene indsigt i deres barns vuggestueliv (den sekundære arena), som led i at skabe sammenhæng mellem barnets arenaer, så inviterer vi forældrene ind til f.eks. kontaktmøder, opstartsmøder, forældrekafe/møder og sommerfester. Vi tager fotos fra hverdagen og tør fortælle og stå ved vores pædagogiske praksis. Forældre har mulighed for at orientere sig om gruppens daglige rutiner/aktiviteter og små legefællesskaber via opslag på whiteboardtavler.	Vi spørger til om forældrene har en gåvogn derhjemme. Om barnet har bolde, fordi vi i vuggestuen ser, at det skaber motivation til mere bevægelse. Forældrene bekræfter at de har en gåvogn, som de har brugt til storebror, men har ikke været opmærksomme på at det var nu de skulle bruge den til barnet. Allerede dagen efter ser vi et barn, der er mere opsøgende på gåvognen i vuggestuen og efter weekenden ser vi et barn, som tager sine første skridt. Forældre orienterer sig via et opslag på whiteboardtavlen, hvor det fremgår hvilke sange, som barnet har sunget sammen med sin gruppe i den pædagogiske rutine (morgensamling). Dette skaber sammenhæng for forældrene, som kan koble barnets verbale udtryk hjemmefra op på en sangtekst fra vuggestuen.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så deres trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Nedenfor beskrives det, hvordan vi skaber et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, udvikling og dannelse fremmes.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Vi er, som pædagogisk personale, bevidste om, at vi er i en magtposition, der kan positionere barnet i en udsat position. Vi er samtidig bevidste om, at vi, som vuggestue, også kan udgøre en beskyttende faktor for det barn, der er i den udsatte position. Det pædagogiske personale bærer al ansvaret for kvaliteten af interaktionen med barnet. En bevidsthed, der styrker de pædagogiske medarbejdere faglige grundlag. Vi er bevidste om sprogets magt – om hvad det pædagogiske personale "lyser" på i forhold til italesættelsen af barnets livsverdner. I forhold til barnet i en udsat position, så er vi særligt opmærksomme på at skabe en sikker tilknytning. Vi ved, at tilknytningsrelationer mellem børn og voksne er den vigtigste pædagogiske opgave for at skabe trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi tilbyder deltagelsesmuligheder for alle børn, uanset baggrund/social position mv. Derigennem vil barnet kunne opleve meningsfulde og inkluderende fællesskaber.	Vi laver løbende relations-test på børn. Vi er særligt opmærksomme og ændrer fokus fremadrettet, hvis et barn overvejende er gul og rød i testen. Når vi oplever et barn i en udsat position, øger vi indsatsen f.eks. ved at ændre i mødeplaner, gruppesammensætninger og lignende for at imødekomme en tryk og sikker tilknytning. Vi giver lov til at spørge ind til hinandens fortællinger om børn og familier for at undgå at skabe negative narrativer. Et pædagogisk personale siger: "Det er da utroligt, at barnet kommer så tidligt, når mor går hjemme på barsel". (På vej til at skabe et negativt narrativ) En anden pædagogisk personale svarer: "Jeg har været undersøgende på det og både mor og lillebror sover længe. Far og barnet kan have kvalitetstid og tosomhed om morgenen. Jeg oplever hende altid glad og klar til en dag i vuggestuen, når de kommer. Hvad oplever du?" (skabelse af et andet narrativ med fokus på positive muligheder).

ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ, DER UNDERSTØTTER OVERGANGE I BARNETS LIV

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng i forbindelse med overgange i barnets liv.

Nedenfor beskrives det, hvordan vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø, så det understøtter overgange i barnets liv.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<u>Overgange generelt</u> Vi har en viden om, at gode og dårlige overgange lagrer sig i vores nervesystem. I vuggestuen ved vi, at forældrenes tryghed har en afgørende betydning og at barnet spejler mor/fars nervesystem. Børn er unikke og hvert barn har brug for en unik og særlig tilvæning. Vi har i vuggestuen en overordnet plan for tilvæning, men justerer den ud fra det enkelte barns/families behov. <u>Fra hjem/dagpleje/vuggestue til vuggestuen</u> Det pædagogiske personale skaber nogle trygge rammer og en tæt tilknytning til gruppen, som barnet starter på. Vi inviterer forældrene med ind på stuen og præsenterer dem for huset og de daglige rutiner. Velkomstbrev, hvor forældrene bliver budt ind til at komme med input omkring deres barn. Er der noget, der er vigtigt at vide om barnet og familien, så spørger det pædagogiske personale til dette.	Når et barn starter i børnehaven har de 5 besøgsdage sammen med et pædagogisk personale fra barnets vuggestuegruppe. Der tages billeder af barnet i leg på børnehavestuen, billeder af stuens navn og dyr samt billeder af det pædagogiske personale. Vi holder afsked med uddeling og farvel sang. Barnet er med til at flytte egne ting, fra eget rum i vuggestuen, til eget nye rum i børnehaven.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Som et nyt tiltag sender vi et velkomstbrev ud til forældrene, når vi skal modtage et nyt barn. Her opfordrer vi forældrene til at notere og sende et skriv til os omkring de ting, som de synes er væsentlige vi skal vide om deres barn for at skabe en god vuggestuetid. Eksempler: Trivsel blandt andre børn og voksne Fødsel og opvækst Reaktionsmønstre ved nyt. Dagsrytme. Hvad afstemmer barnet? Det skrevne fra forældrene, som vi får tilsendt bruges som redskab til en god professionel dialog om barnet. Vi har en forventning om, at forældrene investerer den tid, som barnet har brug for, så vi sammen kan skabe en tryk opstart. Forældrene støtter det pædagogiske personale i at læse barnets signaler. <u>Fra vuggestue til børnehave/anden vuggestue</u> Det pædagogiske personale tager barnet med op i børnehaven til nogle besøgsdage. Her præsenteres barnet for det pædagogiske personale, som er på barnets kommende børnehavegruppe. Vi ved, at det visuelle udgør 70% af vores sansning og bestræber os derfor på at gøre overgangen fra vuggestue til børnehave konkret via visuelle indtryk.	Vi får en tilbagemelding fra en forælder: <i>"Det har så skønt, at vi for første gang skulle beskrive vores barn. Det gav os mange gode samtaler og skabte gode refleksioner. Hvordan kan andre bedst trøste vores barn? Hvordan reagerer vores barn ved nyt? Og hvor er det dejligt at I gør det så tydeligt hvad der er vigtigt for jer at vide om vores barn".</i>

INDDRAGELSE AF LOKALSAMFUNDET

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Nedenfor beskrives det, hvordan vi inddrager lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Som udgangspunkt er lokalsamfundet ikke det, vi giver størst fokus, i forhold til det pædagogiske læringsmiljø, når vi taler trivsel, læring og udvikling for det 0-2,9-årige barn i Lunas. Velvidende, at giver børn en større forståelse for den verden, de lever i, når vi tager udgangspunkt i deres eget lokalmiljø. Når børn genkender noget, de har oplevet med dagtilbuddet, mens de er sammen med deres familie, giver det børnene en oplevelse af, at der er sammenhæng imellem deres familieliv og deres liv i dagtilbuddet – og omvendt. Børn oplever, sanser, mærker og forstår bedre verden omkring dem, når vi tager udgangspunkt i det nære og det kendte. Hver 14. dag, går vi på besøg på det lokale plejecenter i Hørning. Vi er startet med 2 grupper, som tager nogle af de ældste børn med. Her deler børnene sange ud til de ældre og synger og spiller med rasleæg. I sommer blev der lavet et fælles planteprojekt på plejecentret, hvor Plejecentret inviterede forældre til at komme forbi i eks. Weekenden for at se de planter, som børnene, og de ældre, sammen havde sået.	Vi går ned på biblioteket for at låne bøger, børnene får lov til selv at gå rundt på biblioteket og finde bøger. Vi taler om, at vi skal aflevere de gamle bøger og at vi skal låne nye. En gruppe går på tur ned til brugsen. Vi skal købe ind til mundmotorik. Sammen finder vi vej ned til brugsen. Vi får øje på deres flag, julebelysning og finder sammen vej gennem den store dør, der drejer rundt. Vi tager på tur til Hørning Idrætscenter/legelandet. Som nabo til Lunas vuggestue, har vi Hørning Idrætscenter. I Hørning Idrætscenter er der et fællesområde/Legeland. En gang om ugen har vi aktiviteter på tværs af grupperne. Her samler vi de ældste børn og går en tur i Hørning Idrætscenter for at lege i legelandet. Vi møder ofte børn og kollegaer fra andre børnehuse. Vores børn møder genkendelige børn fra vejen, større søskende eller en bedstemor, der er til gymnastik.

DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv og børns oplevelse af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Nedenfor beskrives det, hvordan vi integrerer det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Vi forstår det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø som børnenes arbejdsmiljø. Den vigtigste enkeltstående faktor for børns trivsel, afhænger af kvaliteten af interaktionen med den voksne. Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med sig selv, de andre børn og med de voksne. I et godt psykisk børnemiljø bidrager fællesskab, venskaber, respekt, tryghed, tillid og medbestemmelse til en positiv hverdag. Det fysiske børnemiljø handler om de fysiske rammer indendørs og udendørs. Det drejer sig bl.a. om indeklimaet, pladsforhold, inventar og hygiejneforhold. Et godt fysisk børnemiljø i trygge og sikre rammer, giver børnene plads til og mulighed for at fordybe sig, og til at udforske sig selv gennem leg og bevægelse. Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan børn gennem sanserne oplever og påvirkes af de rum og rammer, der omgiver dem. Det drejer sig især om materialitet og brugen/indretningen samt udsmykning af rum, men også om den atmosfære, der findes i vuggestuen. Et godt æstetisk børnemiljø stimulerer børnene og giver dem positive og udfordrende sanseoplevelser.	Det psykiske børnemiljø Trods organisering og struktur af morgenen, har et barn været i flere konflikter. Vi vælger at give barnet mulighed for, sammen med et andet barn, at tage på tur i skoven sammen med en pædagogisk medarbejder. I skoven er der mulighed for fysisk udfoldelse, store bevægelser, råb og skrig, uden at dette påvirker de andre børn. Det fysiske børnemiljø Et barn sidder på gulvet og leger med små biler. Barnet forstyrres af mindre børn, der kommer kravlende og tager effekter, der bruges i legen. Det pædagogiske personale hjælper barnet til at flytte legen til et andet sted, hvor de mindre børn ikke kan forstyrre. Det æstetiske børnemiljø I vuggestuen har vi en fælles holdning til, at det er vigtigt, at vi lader børnene udtrykke sig ved f.eks. at udstille tegninger, billeder mm. Før efterårsferien har vi som tradition pindsvineløb, hvor børnene løber en lille runde på legepladsen, hvorefter de sætter en lille pind i silklej, der er formet som et pindsvin. Der kommer flere og flere pinde i pindsvinet, jo flere runder børnene løber. Vi tager billeder før, under og efter aktiviteten. Billederne, og pindsvinet med de mange pigge, står som børnenes udtryk og skaber rammen for dialog.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse, inden for og på tværs af følgende læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Alsidig personlig udvikling:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Nedenfor beskrives det, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes alsidige personlige udvikling.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Alsidig personlig udvikling er socialt og kulturelt betinget. Når vi modtager et barn i vuggestuen, har barnet allerede en historie/en fortælling og en personlighed, hvilket afhænger af, hvad barnet har oplevet og de mennesker, der har været omkring barnet. Vi har et stort ansvar for, hvilke muligheder vi opstiller for barnets udvikling. Barnet har et behov for og krav på at blive set, hørt, forstået og holdt af, sådan at barnet kan udvikle sig.	Der har været en opmærksomhed, fra de pædagogiske medarbejdere, på, at de har sagt nej rigtig mange gange til børnene, når de legede med voksenstole. Efter nærmere refleksion og overvejelser, lavede de pædagogiske medarbejdere reglen om, så børnene nu gerne må lege stille og roligt med stolene. Børnene bruger i dag stolene i deres leg – også sammen med de pædagogiske medarbejdere. Ved at flytte fokus fra et ureflekteret nej, til et velovervejede ja, giver vi børnene gåpåmod og udvikler deres nysgerrighed.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Det er vigtigt, at vi er opmærksomme på den kultur, vi skaber i vuggestuen. Er vores kultur præget af omsorg, empati og nysgerrighed eller er vores kultur præget af fejlfinding, korrigerende og en nej-kultur.	Der har været en kultur, der sagde, at børnene ikke må kravle i vindueskarmen, efter sigende af sikkerhedsmæssige hensyn. Det til trods for at vindueskarmene er meget indbydende og i børnehøjde. Derfor har vi flyttet en stor madras hen under vindueskarmen, så børnene nu har mulighed for at kravle op og hoppe ned. I det velkomstbrev vi sender til forældrene, i forbindelse med barnets opstart i Lunas, beder vi dem om at beskrive deres barn for os og sende det til os inden opstartsmødet. Eksempel på barnets fortælling fra et forældreskriv i forbindelse med barnets opstart i Lunas: <i>"X er et glad og nysgerrigt barn, som trives godt blandt andre mennesker - store som små. X er generelt interesseret i mennesker og bruger også meget krudt på at observere og analysere mennesker - og rigtig gerne på afstand. X er god til at være på og lege med i sit eget tempo med andre såvel som sig selv. Ligesom hun naturligt og på eget initiativ også tager sig de pauser, hun har brug for. Så når hun trækker sig, sidder og falder i staver eller leger alene, så kan det være tegn på, at hun lidt tager sig en pause.</i>

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Social udvikling:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Nedenfor beskrives det, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes sociale udvikling.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
For at kunne danne relationer og være i fællesskaber skal man kunne mestre nogle grundlæggende kompetencer, som for eksempel at aflæse andre, andres kropssprog og forstå udtalte spilleregler ved socialt samspil. Da vuggestuebarnet er i en begyndende tilegnelse af disse kompetencer, må vi, i vores arbejde med relationer og fællesskaber, starte med at vise vejen til at indgå i et socialt samvær. Vi skal være rollemodeller, bruge lys/blid stemmeføring/ tone, vise oprigtig nysgerrighed og oprigtig interesse samt være fysisk og psykisk tilstede.	Et barn får fingrene i klemme under en stol. Hun bliver ked af det og bliver trøstet af det pædagogiske personale. Mens hun trøstes kommer et barn hen og puster på hende og giver hende en krammer (Barnet, der trøster og krammer, har spejlet den pædagogiske medarbejders handlinger og tillært et socialt mønster). Barnet, der klemte fingrene, stopper med at græde. Barnet, der gerne vil trøste, giver det andet barn et kys på panden og udviser et socialt mønster, som eventuelt er tillært i hjemmet/den primære arena. En dreng fortæller, at han har en scooter hjemme hos sin far. Han fortæller til en pige på gruppen, at hun gerne må komme med på tur og sidde bag på scooteren.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kommunikation og sprog:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Nedenfor beskrives det, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes kommunikation og sprog.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Vi ser kommunikation som verbal, nonverbal, tidligt skriftsprog og billedsprog. Vi er nærværende, fordi vi ved, at sproget udvikler sig i trygge relationer og i interaktion med andre. Vi gentager, fordi barnet har brug for repetition, så kommunikationen og de følelser, der knytter sig hertil, lagrer sig i hjernestammen og omdannes til viden. Vi er opmærksomme på den måde, vi taler sammen indbyrdes, med og om barnet, så vi skaber et narrativ, som fremmer barnets udvikling .	Ved samling benytter vi vores sangkufferter, som indeholder konkrete. Disse konkrete benytter vi i en verbal og nonverbal dialog med børnene. Sangene understøttes med fagter og sprog. Børnene får selv lov til at vælge konkrete, således at de er medbestemmende i hvilke sange, vi skal synge. En pædagogisk medarbejder er ved at gøre et barn klar til, at det skal sove sin middagslur. Mens medarbejderen skifter barnet spørger medarbejderen om barnet vil have sin sut og laver tegnet for sut. Barnet smiler og rækker ud efter sin sut.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Vi er opmærksomme på modtagerens latenstid og turtagning i kommunikationen. Vi bestræber os på at differentiere vores sproglige indsats i forhold til barnets nærmeste udviklingszone. Vi vil skabe forståelse af sproget i hverdagsaktiviteterne, da sproget skal læres i handlinger og for det lille barn knytter læring sig til sanseoplevelser og følelser. Vi benytter flere af tegnene fra Tegn Til Tale, for at understøtte børnene i deres sproglige udvikling. Gennem Tegn Til Tale kan børnene uden det ekspressive sprog kommunikere og blive forstået.	Ved puslesituationen har vi børnene en til en, og her har vi mulighed for at give barnet fuld opmærksomhed og nærvær. Vi gentager, når vi italesætter, hvad vi foretager os, og kan føre en dialog med børnene, hvor der er mulighed for, at de kan respondere uden forstyrrelser. Børn og voksne har morgensamling. Et barn vælger en sang, fra sangkufferten. Den lille skorstensfejer og vælger hvad vi skal tælle til inden sangen begynder. De pædagogiske medarbejdere spørger om børnene kan finde deres skorsten og børnene rækker armene i vejret så skorstensfejeren kan kravle op. Gennem sangen laves der forskellige fagter, som børnene deltager i med begejstring. Afslutningsvis råber skorstensfejeren hurra. Børnene rækker begge arme op og råber "hurra". Vi læser historie for børnene – De tre bukkebruse. Bogen er en fortællerbog og historien bliver fortalt med tegn og tale. Eks. Der vises 3 fingre, når der tales om de tre bukkebruse. Stemmen laves lys ved den mindste bukkebruse, dybere ved den mellemste og dybest ved den store. Trolden næsten råber, når de 3 bukkebruse går over broen, laver de forskellige lyde som imiteres af fortælleren. Det pædagogiske personale modtager et barn om morgenen. Barnet har endnu ikke et verbalt sprog, men fortæller at mor skal på arbejde ved hjælp af Tegn Til Tale. Det pædagogiske personale spørger barnet om far også er på arbejde ved at bruge Tegn Til Tale. Barnet responderer ved at gentage tegnet og smiler.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Nedenfor beskrives det, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
I bevægelsesfællesskaber udvikler barnet mestring af kropslige/sanselige indtryk og udtryk. Barnet styrker sin evne til at aflæse og forstå andre børns og voksnes gestik, mimik og kropslige udtryk. Bevægelse handler om børns aktive udforskning af verden og kroppens muligheder. Dette sker såvel alene som sammen med andre børn og et aktivt pædagogisk personale, i et inkluderende børnefællesskab og i samspil med de fysiske omgivelser ude som inde. Vi differentierer aktiviteterne efter børnenes alder og udviklingszone, således at alle børn udfordres på krop, sanser og bevægelse.	Tur i legeland: Vi er på vej til hallen. Vi har bevidst ikke taget klapvogne med. Børnene øver sig i at holde i hånden og gå på trapper. Da vi kommer over i hallen, støttes børnene i at skulle tage tøj af og på. I legelandet udfordres børnene gennem sanserne, motorisk koordinering og de øver sig i at bruge kroppen i forskellige sammenhænge. Vi laver aktiviteter, hvor børnene får lov til at lege med forskellige former for materialer. Det kan være kartoffelmel og vand, modellervoks, vandleg på badeværelset, mudder, sand og vand med mere.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Vi har to uddannede NUSSA trænere. NUSSA tager udgangspunkt i barnets udvikling. Vi inddrager Nussa i hverdagen, som Nussa aktiviteter og i perioder som hele forløb.	Vi står i en rundkreds. Børnene holder i hånd. Vi begynder at gå højre om, mens den voksne siger "motorbåd motorbåd kør langsomt". Vi går langsomt. Den voksne siger "motorbåd, motorbåd kør hurtigere". Vi går hurtigere. Den voksne gentager "motorbåd motorbåd sæt speeder på". Vi løber nu rundt. Pludselig siger den voksne "motorbåd motorbåd stop" og alle stopper.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Natur, udeliv og science:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Nedenfor beskrives det, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Vi inddrager naturens egne læringsmiljøer og de læringsrum naturen selv har skabt. Dette fordi vi har en bevidsthed om, at naturen udvikler børn følelsesmæssigt og fysisk. Vi har en bevidsthed om, at oplevelser fra naturen, sætter sig som erfaring på vores hjernestamme og i vores centralnervesystem. Disse oplevelser sætter spor langt ind i voksenlivet.	Udelivsgruppe: Vi er på vej hjem med udelivsgruppen. De ved, hvor de skal vente på resten af børnegruppen og de voksne. Børnene må løbe hen til nogle store sten. Et barn siger: "Det er vores heste", og sætter sig op på en af de store sten. Der er flere børn end "heste". Et barn, der ikke fik en hest, står lidt og kigger, så siger han: "Min hårde hest er løbet derhen". Barnet peger på det næste stop, der ligger et stykke derfra. Han kigger op på den voksne, der giver et nik og så løber han afsted.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Vi har lavet nogle aktivitetskasser til legepladsen. Disse aktivitetskasser lægger op til, at vi kan tage forskellige ting med ud på legepladsen og udforske. En naturkasse der indeholder terrarie og lup- spande, dem kan vi bruge til haletudser, regnorme og andre insekter. En sciencekasse, der indeholder sæbebobler, hvor vi kan lege med vinden og det at lave sæbeboblevand.	Skralde-uge: Vi samler skrald ude i naturen. Efterfølgende tager vi skraldet med ind på legepladsen, hvor vi laver en billedlig udstilling af det, vi har fundet. Vi taler med børnene om de ting, vi har fundet og om tingene hører til i naturen. Naturkassen er med på legepladsen. Vi har taget nogle lup-spande med ud på legepladsen. Børnene er undersøgende på hvor regnormene bor. Vi flytter på en træstamme, for at undersøge jorden under træstammen. Børnene kigger på jorden og finder et tusindben og lægger det op i lup-spanden. Et andet barn finder et par regnorme, som de også lægger i en lup-spand, efter at de har prøvet at have den i hånden og mærke hvordan den kilder. Da de ikke kan finde flere dyr under træstammen, så ser de om de kan finde edderkopper og andre insekter, samtidig med at de stolt viser de dyr, de allerede har fundet til de andre børn og voksne.

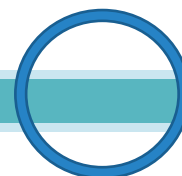
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Nedenfor beskrives det, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Kultur er en måde at forstå sig selv og verden på. I kunsten og de kulturelle udtryksformer – litteratur, film, teater, musik, billeder etc. – møder vi fortolkninger af vores eksistens. Jo flere kulturelle udtryk børn møder, jo bredere bliver deres syn på verden, andre mennesker og på sig selv.	Fredagsdans: Det pædagogiske personale sætter musik på. Børnene bliver opmærksomme, lytter og det pædagogiske personale begynder at danse til det stykke musik, der bliver afspillet. Børnene imiterer og finder selv på nye bevægelser.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
Vi, i Lunas, er opmærksomme på ligeværdighed og fællesskaber. Vi har størst fokus på den institutionskultur, vi selv skaber for det lille barn. I Lunas vægter vi samtidigt at være åbne overfor andre kulturer ved at være nysgerrige på det, vi møder.	Traditioner: Vi værner om at fejre de traditionelle danske traditioner som jul, fastelavn og påske ligesom vi tilbyder at fejre børnenes fødselsdag. Når vi fejrer et barns fødselsdag, sker det ud fra institutionskulturen i Lunas. Barnet sætter sig til samling, vælger konkreter i sangkufferten til den sang, han/hun har lyst til at synge. Vi synger fødselsdagssang med fagter og barnet får en gave, der er produceret af børn fra stuen. Vi afslutter med, at barnet deler noget spiseligt ud til de andre børn. Ved en forældresamtale giver det pædagogiske personale udtryk for, at de er i tvivl om, hvorvidt barnet hører/forstår verbal tale. Far fortæller, at man i deres kultur ikke søger øjenkontakt i respekt for hinanden. Dette bruger det pædagogiske personale til at forstå barnets adfærd i vuggestuen og fremadrettet benytte en anden kommunikationsform end øjenkontakt.

”At evaluere er at vurdere og reflektere over den pædagogiske praksis, vi har i dag, for at gøre vores praksis bedre i morgen” (Citat fra ”Kort om evaluerende pædagogisk praksis”, Eva, 2018)

Nedenfor beskrives således, hvordan vi skaber en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø. Det beskrives, hvordan vi løbende dokumenterer og evaluerer vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv mål, der er fastsat i forhold til det pædagogiske arbejde med de seks læreplanstemaer.

Beskrivelse af hvordan vi etablerer en evalueringskultur i hverdagen

Der etableres en evalueringskultur gennem en systematisk opfølgning på den pædagogiske læreplan på personalemøder, hvor der helt specifikt er afsat en time hver måned til forberedelse, refleksion, evaluering og justering af det tema/mål/læringsmiljø der arbejdes med. Udover det månedlige møde, vil der løbende evalueres på stuemøder og i den daglige pædagogiske praksis

- Leder tager sammen med de pædagogiske medarbejdere ansvar for igangsættelse af aktionslæring/prøvehandlinger i forbindelse med den styrkede læreplan, herunder de 12 mål, som er fastsat i forbindelse med de 6 læreplanstemaer. Her inddrages både de fagligt styrkede medarbejdere og pædagogiske medarbejdere fra Lunas.
- Fundamentet for at etablere en evalueringskultur beror sig på, at de pædagogiske medarbejderne har mod til, og ser faglige muligheder i, at bruge kollegial feedback som inspiration til at udvikle den pædagogiske praksis og derved bruge hinandens erfaringer kvalitativt til trods for forskellige pædagogiske perspektiver.
- Det gør vi i Lunas, når vi på personalemøder, gennem brug af blandt andet KVALid skema til observationer, får italesat både vores ”blinde pletter” samt vælger at bruge dem konstruktivt og som en mulighed for at udvikle vores pædagogiske praksis sammen.

Alle pædagogiske medarbejdere i Lunas øver sig, fortsat, i at foretage observationer med udgangspunkt i det pædagogiske tilsyns KVALid observationsmateriale. Dette materiale danner baggrund for udviklende dialoger, som kvalificerer det pædagogiske arbejde i Lunas.

På baggrund af medarbejderes meningsfulde indsamlede data, foretages der en datainformeret og systematisk evaluering. Data indsamles gennem observationer, fotos, videooptagelser. I Lunas benyttes Aktionslæringscirklen/handlingslæringscirklen, som et både skriftligt og visuelt redskab til at følge op på evalueringsprocessen.

Ud over den løbende evaluering af vores pædagogiske praksis, evaluerer vi arbejdet med selve den pædagogiske læreplan. Dette sker, som det er påkrævet i lovgivningen, mindst hvert andet år. Nedenfor beskrives, hvordan vi evaluerer vores pædagogiske læreplan.

Beskrivelse af hvordan vi evaluerer den pædagogiske læreplan

Gennem Planlægning og afholdelse af månedlige udviklingsmøder og opsamling hver 3. måned.

Hver måned er der et planlagt udviklingsmøde, hvor vi har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de 12 mål i forhold til arbejdet med de 6 læreplanstemaer. Vi planlægger sammen hvilket læreplanstema/emne/mål der giver mening i den givne kontekst og har herunder et fokus på sammenhængen mellem Læreplanen og handleplanen fra det pædagogiske tilsyn.

Hver måned lægges skriftligt og visuelt evalueringsmateriale op i læreplansmappen på One drive.

Hver 3. måned er der opfølgning på det evalueringsmateriale, der er samlet ind hver måned – Dette er en form for del-evaluering. Det er de fagligt styrkede medarbejdere og daglig leder som følger op og sammenskriver evalueringsmaterialet.

Del-evalueringerne bruges til en samlet evaluering af den styrkede læreplan hvert andet år.

Aktionslæringcirklen og KVALid.

Vi anvender Aktionslæringcirklen som et pædagogisk redskab til at sikre data og dokumentation for vores samlede evaluering af læreplanen hvert andet år.

Evaluering sker gennem brugen af KVALidmaterialet, hvor de pædagogiske medarbejdere har observeret, været i dialog og vurderet deres pædagogiske læringsmiljø ud fra KVALid.

KVALids observationsmateriale giver mulighed for at evaluere på den pædagogiske praksis i forhold til, hvor det pædagogiske læringsmiljø ligger på et parameter med 4 trin - fra lav til høj kvalitet.

KVALid bruges også som et dialogredskab i den daglige pædagogiske praksis.